

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za in-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/1.
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2493Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem čeku: zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha čisto 78.180
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 8. junija.

Razvoj našega spora z Albanijo

Poročilo našega zastopnika v Tirani zunanjemu ministru. — Naša vlada se noče prenehati. — Naš odgovor na albansko pritožbo v Ženevi. — Zanimivo postopanje albanskega poslanika v Beogradu

Beograd, 8. junija. p. Vsa pozornost političnih krogov je še vedno usmerjena na spor z Albanijo, ki je tudi danes središče političnega zanimanja. Z največjim interesom pričakujejo vsi politični krogi nadaljni razvoj dogodkov.

Zunanji minister dr. Marinković je dopoldne sprejel našega odpravnika poslov v Tirani Sakovića, ki se je večeraj ob pol 10. zvečer vrnil v Beograd ter podal danes dopoldne zunanjemu ministru obširno poročilo.

Kakor izve vaš dopisnik iz najnovejšega mesta v zunanjem ministristvu, referat tiranskega odpravnika poslov v polni meri potrjuje prejšnje informacije o razvoju dogodkov. Predvsem je bilo tudi ob tej priliki ugotovljeno, da so bile albanske oblasti dobro obveščene, da je Gjurašković v službi našega poslanstva. Naš odpravnik poslov Saković je prepričan, da albanske oblasti pri Gjuraškoviću ob priliki hitre preiskave v njegovem stanovanju niso našle nobenega dokumenta, ki bi ga kakorkoli kompromitiral, pač pa so albanske oblasti pri tej preiskavi zaplenile del arhiva jugoslovenskega poslanstva, ki je bil shranjen pri Gjuraškoviću.

Na vprašanje, s kakšnim razvojem dogodkov računa vlada, je bilo vašemu dopisniku izjavljeno, da se naša vlada nikakor noče prenehati. In vsak način se bo počakalo še en ali dva dni, ker se je reklo, da bo morda Gjurašković vendarle izpuščen. Če se to v tem roku še ne bo zgodilo, potem bo zunanji minister naprosil albanskega poslanika Ceno bega, naj zapusti Beograd. Obenem pa bodo odposlani tudi vsi naši konzuli v Albanijo.

Danes je bil odposlan odgovor naše vlade Društvu narodov za protestno noto albanskega zun. ministra proti

naši državi.

Beograd, 8. junija p. Kakor izve vaš dopisnik iz dobro obveščenega vira, je albanski poslanik Ceno beg nočjo odposlal predsedniku albanske republike Ahmedu begu Zogu obširno brzojavko, v kateri ga roti, naj se že vendar enkrat spomene in končno uvidi, kam vodi njegova politika. Opisujoč razvoj dogodkov povdarja Ceno beg v tej brzojavki, da je spor med Jugoslavijo in Albanijo v bistvu spor med Italijo in Jugoslavijo, pri katerem tvori Albanija samo bojišče in hodi v žerjavico po kostani. Ahmed beg Zogu naj končno prizna, da bo imela od tega Albanija največjo škodo. Končno v zelo ostrem tonu nasvetuje Ahmedu Zogu, naj takoj izpusti Gjuraškovića, naglašajoč, da še ni prepričan, da svoje dejanje popravi in zopet vzpostavi prijateljske odnose z Jugoslavijo.

Kakor smo že poročali, je naša vlada na prošnjo albanskega poslanika pristala na to, da za dva dni odloži definitivni prelom z izročitvijo njegovih potnih listin. Vsekakor pa je jasno, da se Ceno beg tudi v tem slučaju ne bo vrnil v Tirano, ker je znano, da je največji nasprotnik Italije ter da bi bil v Tirani v stalni življenski nevarnosti. Ako bo moral zapustiti Beograd, bo po informacijah našega dopisnika zahteval, da se ga imenuje za poslanika v Pragi ali pa v Parizu.

Interesantno so govorice iz okolice albanskega poslanstva, kjer se potrjuje, da je Ahmed beg Zogu poslal zunanjemu ministru dr. Marinkoviću pismo, v katerem ga prosi, naj omili ton naše note. Sicer da ne more pristati na zahtevo naše vlade, ker bi si s tem sam ubil svoj politični in moralni prestiž, poleg tega pa, da se mora udati zahtevam Italije.

Prijateljska intervencija velesil

V Parizu in Londonu skušajo mirnim potom poravnati naš spor z Albanijo. — Italija, na katere inicijativo se je pritožila Albanija v Ženevi, proti vmešavanju Društva narodov. — Kaj pravi oficijozno rimsko glasilo

Pariz, 8. junija. Ob vladi je naročila svolemu poslaniku v Beogradu, naj v prijateljskem smislu interverira pri jugoslovenski vladi ter njuno priporoči mirno poravnavo, spora z Albanijo. Francija se smatra kot zaveziška sila v prvi vrsti poklicano, da opozori jugoslovensko vlado na nevarne posledice, ki bi jih lahko rodila poostreitev teža konflikta.

Tudi angleški krogi si prizadevajo, da vzamejo jugoslovensko albanskemu sporu glavno ost. Zlasti se v teh krogih povdarja kot znak, da stvar ni tako resna, dejstvo da albanski poslanik doslej še ni zapustil Beograda. Posebno se povdarja, da z enkrat ni povoda za intervencijo Društva narodov zlasti še, ker albanska vlada v svoji noti samo protestira, ne zahteva pa niti indirektno niti direktno kake intervencije. Kot najuspešnejše sredstvo za poravnavo tega konflikta se smatra v angleških krogih prijateljsko posredovanje velesil. V poučenih krogih zatrjujejo, da je Italija tudi ob tej priliki namignila v Parizu in Londonu, da nikakor ne more dopustiti, da bi se Društvo narodov vmešavalo v jadransko vprašanje, ki je s tem konfliktom v neposredni zvezi. »Excelsior« poroča, da se je francoski poslanik v Beogradu, ki je trenutno bival na dopustu v Parizu, nemudoma vrnil na svoje mesto.

London, 8. junija. d. Četudi je zunanji minister Chamberlain nastopil svoj dopust, razvila angleška diplomacija veliko aktivnost, ter si tako v Rimu, kakor v Beogradu prizadeva, da bi se konflikt med Jugoslavijo in Albanijo čimprej mirnim potom poravnal.

London, 8. junija s. »Daily Telegraph« je mnenja, da je Angliji nemogoče posredovati v sporu, s katerim ni v nikakršni zvezi. List domneva, da si v Rimu živahno prizadevajo, da bi spor uredili, ker je Albanija najbrže na inicijativo Italije sporočila sporno vprašanje Društvu narodov.

Rim, 8. junija l. »Tribuna« razpravlja o incidentu med Albanijo in Jugoslavijo in povdarja formulo, ki se povdarja ob vsaki priliki posebno v Jugoslaviji in ki je dobila poseben pomen na predvečer zadnjega zborovanja Male antante. »Balkan balkanskim narodom«. Med balkanske narode spada tudi Albanija, pravi list. »Albanija mora ostati zvesta sama sebi, urediti se mora v državo in treba je preprečiti, da bi se kaka sosedna država vmešavala v njene zadeve,

in gospodarske škandaloznosti.

Za mnenje g. Jelenića bi se nikdo ne brgal. A ker mu je — kar je posebnega obžalovanja vredno — resen list, kakor hoče biti »Politika«, dal prostora, so bile nekatere ugotovitve nujno potrebne.

Popolna nejasnost v političnem položaju

Minister Marinković v Topoli. — Vukičević smatra, da razpust parlamenta v sedanjem položaju ni aktualen? — Uzunović in Maksimović v avdijenci. — Minister brez portfelja, a tudi brez plače in avtomobila

Beograd, 8. junija. p. Današnji dan ni prinesel nikakih vidnih dogodkov. Popoldne ob 3. je odpotoval v Topolo zunanji minister dr. Marinković. Iz njegove okolice so se razširile vesti, da je odnesel kralju v podpis večje število ukazov o velikih županijah. Na tozadevno vprašanje novinarjev je ministrski predsednik Vukičević, ki se je po seli ministrskega sveta kratek čas medil v dvoru izjavil, da te vesti niso točne in da bo te ukaze ko bo prišel čas, on sam odnesel kralju v podpis, ker spada to izključno le v njegovo kompetenco.

Akoravno stoji v ospredju naš spor z Albanijo, posvečajo politični krogi dogodkom v vladnih krogih postalo vprašanje razpusta truje se, da so se odnošali med njima vladnima strankama poostri. Četrtdi se v vladnih vrstah trdovratno zatiruje da so odpravljena vsa nesoglasja ter dosežen popoln sporazum glede velikih županov. Dobro poučena osebnost je vašemu dopisniku dala informacije, glasom katerih je sam ministrski predsednik Vukičević mnenja, da pri sedanjem položaju razpis novih volitev ni mogoč ter izjavil, da jih izvršijo le še demokracije. Splošno prevladuje vtis, da je v ladih krogih postalo vprašanje razpusta Narodne skupščine in razpisa novih volitev vedno manj aktualno. Današnji popoldanski listi beležijo vest, ki smo jo že izjavili, da je treba računati v najkrajšem času za otvorje-

no krizo vlade. Večerne informacije beograjskih dnevnikov se glasijo, da so volitve definitivno odgođene. Ministrski predsednik Vukičević je dines v razgovoru z novinarji naglasil, da se bliža omih 24 ur, o katerih je nekoč govoril, ko bo mogel obvestiti novinarje v novih dogodkih. Politični položaj je v splošnem popolnoma nejasen. Splošno pozornost je vzbudila vest, da sta bila danes sprejeta v avdijenci pri kralju bivši ministrski predsednik Uzunović in bivši notranji minister Iloza Maksimović.

Predsednik finančnega odbora dr. Radonjić je večeraj obiskal predsednika narodne skupščine in razpravljajl z njim o delu finančnega odbora. Sela teza odbora bo razpisana te dni. Na dnevnem redu bo tudi uredba o Gospodarskem svetu, ki jo je predložil sprejel ministrski svet.

Zanimivo je, da je glavna kontrola na svoji zadnji seji odrekla pravico do plače in uporabe avtomobila ministru brez portfelja dr. Niku Perčiću. Ta svoj skiep utemeljuje s tem, da plača in avtomobil nista predvidena v proračunu. V projekt finančnega zakona je bila sicer sprejeta odredba, da bodo ministri brez portfelja, kakor tudi državni podtajniki, v kolikor niso predvideni s proračunom, prejemali plačo iz rezervnih proračunskih kreditov. To določbo pa je finančni odbor radi štednje črtal, ker je tudi skupščina odobrila.

Sovjetska protestna nota v Varšavi

Zaradi umora poslanika Vojkova. — Oficijelno sožalje Poljske. Do komplikacij ne bo prišlo. — V Moskvi trdijo, da je tudi varšavski umor delo Anglije

Moskva, 8. junija. l. Litvinov, zastopnik Čičerina, je izročil poljskemu poslaniku v Moskvi noto nastopne vsebine: Vlada sovjetske unije je prejela poročilo o umoru Vojkova, opolnomočenega ministra sovjetske vlade na Poljskem, katerega je umoril ruski monarhist. Sovjetska vlada misli, da obstoji zveza med tem zločinom in med celo serijo drugih dejanj, ki skušajo pretrgati diplomatske odnose med sovjeti in med zunanijim svetom ter ogrožajo mir. Incident na poslanstvu v Pekingju, na konzulatu v Sanghaju, napad policije na trgovsko delegacijo v Londonu, prekinjenje diplomatskih odnosov s strani Anglije — vse to je sprostilo gibanje reakcionarnih terorističnih skupin, ki se v svoji slepi mržnji proti delavcem zatekajo k političnim zločinom.

Sovjetska vlada smatra, da izhaja umor njenega ministra v Varšavi tudi iz dejstva, da poljska vlada ni podvela vseh potrebnih mer proti zločinskim gibanju, ki se razvija na poljskem ozemlju proti ruski revoluciji. To gibanje predstavlja veliko nevarnost za mir in stopnjuje napetost mednarodnih odnosov. Sovjetska vlada je že opozorila poljsko vlado na gibanje belih teroristov in jo je opozorila na možnost izzivanja teh elementov. S kategoričnim protestom in prepričanju, da poljska vlada ne more zavrniti svoje odgovornosti pri tem činu, si sovjetska vlada pridruže pravico načeti vprašanje umora poslanika Vojkova potem, ko prejme natančnejše informacije o zločinu, ki se je izvršil v Varšavi.

Moskva, 8. junija s. Vest o umoru sovjetskega poslanika v Varšavi je izzvala v oficijelnih krogih in v javnosti neizmerno ogorčenje. »Izvestija« pišejo,

da išče angleška vlada vazalov za vojno proti sovjetski Uniji. Angleška vlada ima glavno krivdo za umor varšavskega poslanika. Poljska vlada pa ima mnogo vzroka, da se protivi angleškim načrtom in njeno postopanje dokazuje tudi, da se bo protivila. Poljska vlada nima samo dolžnosti, da kaznuje zločince, temveč mora odkriti tudi vse niti, ki vodijo do njihovih inicijatorjev. Poljski poslanik Patek je obiskal Litvinova in mu po nalogu svoje vlade izrazil globoko sožalje zaradi umora dr. Vojkova. Obsojal je zločin in obenem sporočil Litvinovu, da se bo vršila preiskava z vso strogostjo.

Pariz, 8. junija (pa.) Časopisje obširno komentira umor sovjetskega poslanika v Varšavi. Komunistična »Humanite« vidi v umoru Vojkova posledice angleško-ruske napetosti. Več listov primerja umor Vojkova z umorom Vorovskega. »Journal« upa, da bo Rusija zmerna in da ne bo prišlo do mednarodnih komplikacij. »Oeuvre« pravi, da je umor vsega obsojanja vreden, vendar pa ne bo hujšega, kajti nedolžnost Poljske je dovoljno dokazana. »Homme Libre« piše, da bodo sovjeti sedaj bolj previdni in da bo ostal varšavski atentat osamljena epizoda.

Varšava, 8. junija s. Sinoci so odpeljali truplo umorjenega Vojkova v spremstvu celokupnega osebja poslanstva in trgovinske misije iz bolnice v poslopje poslanstva. Truplo prepelejo v Moskvo. »Nova Rusija«, emigrantski list v Vilni, s katerim je bil morilec v odnosih, je objavil takoj po umoru sovjetskega poslanika v posebnem izdaji poziv za denarno zbirko za morilca Koverdo. Izdajo so poljske oblasti zaplenile.

„Dobra volja“ Albanije v italijanski luči

Italijanska vladna agencija poroča svetu albanski zagovor zaradi spora z našo državo. — Kdo je sestavil ta zagovor, je jasno

Tirana, 8. junija l. Tiskovni urad vlade je sporočil rimski agenciji Stefani sledečo eksplikativno noto, ki se tiče incidenta z Dravo Srbov, Hrvatov in Slovencev:

Dne 27. maja so politijske oblasti v Draču izvedle preiskavo na domu Vuka Gjuraškovića, albanskega državljana, zaradi kompromitirajočih spisov, iz katerih je jasno razvidno, da je Gjurašković razvijal propagando, nasprotno interesom albanske države. Gjurašković je bil na podlagi pregledanega gradiva izročen kompetentnim sodnim oblastim. Zaradi tega je nastopil poslanik kraljevine SHS v Tirani pri albanski vladi ter interveriral potom zunanijega ministra, da se Gjurašković izpusti na svobodo, češ, da je v državni službi jugoslovenskega poslanstva. Albanska vlada je smatrala to utemeljevanje za nezadosten razlog izpustitve Gjuraškovića in ker ni bila nikoli informirana, da bi bil mož kdaj v uradni službi jugoslovenske vlade in ker je povrh tega dobro vedela, da je njen državljan, ga je pridržala v zaporu. Sicer pa je jasno, da Gjurašković ne more reflektirati na imuniteto in na eksteritorialnost pod nobenim pogojem.

Vendar je izjavila albanska vlada kljub vsemu na pritisk jugoslovenskega poslanika, da bo stvar poravnala v duhu sprave. Odpravnik poslov SHS pa se zato ni meul,

ter je naslovil dne 31. maja na albansko zunanje ministarstvo veličestno protestno pismo, v katerem je napadal albansko vlado ter imenoval njeno držanje brutalno in nasprotno mednarodnemu pravu.

Albanska vlada je zato sklenila, da zavzame z ozirom na poslano li pismo čisto drugačno stališče in da spremeni svoj sklep, na podlagi katerega je hotela incident rešiti sporazumnim potom. Tako je albanska vlada dokazala, na eni strani po polasnljih, ki jih je dala jugoslovenskemu poslaniku v Tirani, na drugi strani pa po svojem zastopniku v Beogradu, da je pripravljena dokazati svojo zmernost. Predsednik albanske republike je nato bil primoran opozoriti zastopnika SHS pri albanski vladi, da je prekoračil svoj delokrog.

Na ta način je morala albanska vlada občutiti dokaz, da je beograjska vlada intrinzična ter je bila primorana vidirati in vrniti poime liste odpravniku poslov in osebju jugoslovenske vlade v Tirani. Po preteku 48. ur je albanska vlada z vsemi častmi, ki gredo takim predstavnikom, poskrbela, da se je osebje vkrcalo v Draču na ladjo. Albanska vlada se je obenem obrnila na tajništvo Društva narodov, kateremu je razložila motive svojega postopka.

Tudi na Madžarskem!

Budimpešta, 8. junija. s. Madžarska vlada ni hotela podaljšati dovoljenja za nadaljnje bivanje nekaterih ruskih prekupevalcev koni. Kakor poročajo listi je vlada storila ta korak pod vplivom Anglije.

(2.—12. junija.)

Ljubavne noči v Firenci...

LILLIAN GISH

RONALD COLMAN

PREKRASNO!
MONUMENTALNO!
VELICASTNO!
KOLORIRANO!
LEPSE KOT VELEFILM
«BELA SESTRA»
OČARUJOČI NARAVNI
POSNETKI.

4., 8., 10.

Sredina mesta ELITNI KINO MATICA Telefon 2124.

Porotne obravnave

Maribor, 7. junija

Zapeljivka pred mariborsko poroto

Mati in žena najeli morilca za 10.000 Din nagrade.

Ko smo gledali na mariborskem odru pretresljivo dramo »Zapeljivka« Cvetka Golarja, si je marsikdo mislil, da je tragično dejanje te drame gola fantazija, ki pa se v življenju ne more zgoditi. Tako po kvarjeno in s slepoto udarjeno pač naše ljudstvo vendarle ni, si je vsakdo rekel ob koncu predstave.

Danes pa je razpravljala mariborska porota dobesedno podoben umor iz Prekmurja, ki povsem spominja Golarjeve drame in je le toliko bolj grozen, ker se je resnično dogodil.

Na zatočni klopi sta sedela 27letni delavec Mihael Seruga iz Radovc pri Murski Soboti in njegov pomagač delavec Franc Babič iz Poznanovca pri Murski Soboti, oba evangelijske vere. Državno pravništvu ju je obtožilo, da sta dne 27. septembra 1921, torej že pred 6. leti, najeta proti nagradi od Jožefa Borovnjakove. Marije Partekove in Marije Roganove, dogovorno počakala, oborožena s samokresom v gozdu na potu med Stanjkovci in Gor. Senikom Januša Borovnjaka, v namenu usmrtiti ga. Zapela sta ga v pogovor, nakar ga je eden izmed njih ustrelil s tremi strelji iz samokresa ter je Borovnjak na zadoblenih poškodbah umrl. Zakrivila sta s tem hudodelstvo najtežjega umora, ki se kaznuje s smrtjo na vešalih.

Umrla 30letnega gostilničarja in posestnika Januša Borovnjaka iz Gornjega Senika so našli 28. septembra 1921 zjutraj v gozdu na potu iz Gornjega Senika v Stanjkovcih, to je blizu madžarske meje proti St. Gothardu. Borovnjak je ležal na hrbtu, poleg njega pa je stala na tleh torbica s steklenico rdečega vina, kislo vodo in medikamenti. V žepih je imel 11.000 madžarskih kron in nekaj jugoslovenskega denarja. Tako je bilo jasno, da morilec umrlega ni hotel izropati. Zato so takoj začeli s preiskavo v drugo smer. Pri obdukciji so ugotovili, da je dobil Borovnjak tri strele v glavo, in sicer iz neposredne bližine, ko je sedel.

Nadaljna preiskava je ugotovila še sledeče: Umrli Borovnjak se je poročil šele 2 leti prej z Jožeto Partekovo, ki ji je dal oče za doto gostilno v Gornjem Seniku. Zakonca sta napravila dedno pogodbo, da drug po drugem podedujeta. Živela sta do 1. 1920 v miru. Takrat pa je bil Borovnjak poklican k volakom in se je pri tem napil. Od takrat naprej je prišel v hiši prepir in zakonca sta gospodarila vsak za sebe. Otok nista imela in to je postalo za Borovnjaka usodno.

Mati Borovnjakove, Marija Partekova se je začela bati, da bo Borovnjak preživel bolehalo ženo in s tem podedoval vse premoženje. Obe ženski, žena in mati, sta zato sklenili:

najeti vojaka Langa, da umori Borovnjaka. Tega načrta pa nista izvršili, ker se je mati Partekova bala, da Lang tega kot rimokatolik ne bo storil. Borovnjakova se je hotela radi tega ločiti od moža. Vendar pa v tem ni videla pravega haska. Zato so po njemih možganih rojale misli in načrti, kako bi se moža sploh znebila. Mati ji je pri tem pridno pomagala in prišla s praktičnim načrtom, ki so ga po-

zneje tudi izvedli. Partekova se je junija 1921 obrnila na Marijo Roganovo, ki jo je ljubil obtoženi delavec Mihael Seruga, ki je tudi evangelijske vere, ter bi vsled tega po mnenju Partekove lahko izvršil zločin. Partekova je torej obljubila Roganovi, da dobi Seruga 10.000 goldinarjev za umor, orožja ni treba kupovati, ker ima itak ona (Partekova) nož, samokres, vojaško puško in ročno granato.

Obdolženca Serugo je Partekova poznala in bila mnenja, da bo najboljši mož za njen pekleniški načrt. Za posredovanje je zaprosila Serugovo ljubico, Marijo Roganovo.

Roganova je res vprašala svojega ljubčka Serugo, če bi izvršil umor. Prvič ji je Seruga odgovoril, da bo najel za ta posel drugega. Roganova je nato vstopila v službo pri Partekovi, ki je svoj načrt stopnjevala razpredala. Nekega dne je poslala Roganovo k Serugi, da naj pride k njej. Seruga je res prišel k Partekovi na dom ter sta se nato kako uro pogovarjala. Roganova pa je poslala matro v Gornji Senik po hčerko, naj pride hitro k njej, češ Seruga je tu. Nato so ženske mrežo zavozile:

S Partekovo in Borovnjakovo se je Seruga pogodil, da bo izvršil umor za 20.000 kron.

Domenili so se, da bo poslala Borovnjakova 27. septembra 1921 popoldne svojega moža po zdravila v Zenavle. Na povratku bo v gozdu usmrtel. Prejšnji dan mora prinesiti ljubica Roganova Serugi v St. Gothard 2 samokresa in denar. Dogovorjeno, storjeno.

Mati Partekova je 25. septembra osnažila samokres, priložila 12 patron, 1000 Din in 4000 madžarskih kron. Vse to je nesla Roganova drugi dan Serugi v St. Gothard. Seruga je še vrnil ljubici 2.000 kron, ker ni smel imeti toliko denarja pri prekoračenju meje.

Dne 28. septembra so pri Partekovih doznali, da je bil ponoči Janoš Borovnjak umorjen in mati Partekova se je veselo odrezala:

»Bog naj dobro nagradi onega, ki je to storil.«

Vse to so izvedeli orožniki in Marija Roganova, mati Partekova in Jožeta Borovnjakova so bile aretirane, Seruga pa je izginil. Tudi imena njegovega pajdaša niso mogli ugotoviti, ampak samo toliko, da je hodil 27. septembra na kraju umora še en fant s Serugo.

Sodišče v Szombathelyju je 27. junija 1. 1922. obsodilo žensko troperesno detellico Borovnjakovo, Roganovo in Partekovo kot naročnike umora vsako na

15 let težke ječe, ki jo odseljujejo sedaj v kaznilnici Marijamonstra na Madžarskem.

Meseca marca 1926 pa se je nenadoma vrnil morilec Seruga iz Avstrije v svojo občino Radovce pri Murski Soboti, trdno uverjen, da je že traja zarasla njegov zločin. Toda ljudski glas je začel takoj šušlati o umoru v Gornjem Seniku pred 5 leti in tudi orožniki v Gornji Lendavi so to doznali. Seruga je moral pod ključ in tudi njegovega pajdaša, so kmalu našli v Francu Babiču iz Poznanovca. Ta je kmalu priznal, da je bil navzoč pri umoru Borovnjaka na večer 27. septembra 1921 v Gor. Seniku. Seruga ga je pregovoril, da bi šel z njim čez mejo na Madžarsko potovat. Tam sta jedla in pila in se nato vračala

skozi velik gozd, kjer je začel Seruga nagovarjati covarša, da bi ubila nekega tihotapca in mu odvzela denar in tobak. Vlegla sta se ob potu v grmovje in čez kake 2 uri, ko je bilo že precej temno, je prišel z madžarske strani Borovnjak. Voščil so si še »dobro večer« in »Bog daj«, nakar je dobil Borovnjak 3 strele in se zgrudil na tla. Morilca sta si obljubila molk in zbežala.

Kako se je natančno izvršil umor, preiskava ni mogla dognati. Obtoženca se zagovarjata drug na drugega, Seruga celo trdi, da je bila navzoča tudi Partekova, ki pa je to pred sodiščem 1. 1922 tajila.

Madžarsko sodišče na prošnjo mariborskega sodišča ni hotelo zaslišati zaprtih žensk in tako se ni dognalo, kateri od obtožencev je prav za prav ustrelil žrtve. Nedvomno pa sta obadva v grmovju z namenom umora čakala Borovnjaka in ko je ta prišel, je začel eden z njim govoriti, drugi pa je pri tem nanj streljal.

Današnja porotna razprava je s kratkim opočitnim premorom trajala ves dan do 7. zvečer. Tekom razprave je bilo že soditi, da bosta oba obsojena radi krivde umora ali vsaj neposrednega sodelstva. Oba, Seruga in Babič, sta namreč priznala, da sta bila navzoča pri umoru, dejanje samo pa sta valila drug na drugega. Edina priča, ki je bila pri dejanju navzoča, Marija Partek, ki sedi v Szombathelyju, ni bila niti zaslišana, niti niso bile rekvirirane njene izpovedi. Ona je namreč obema dajala znake, katerega potnika je treba ustreliti. Ko je prišel tudi Borovnjak, je tašča začela šaljati in eden med njima je nato ustrelil.

Tem bolj je presenetil i senat i avditorij krivdorek porotnikov, ki so zanimali umor kakor tudi neposredno sodelstvo pri umoru ter potrdili le vprašanje glede oddaljenosti sokrivde umora. Državni pravdnik je nato predlagal obsodbo po paragrafu 137 in je moral pripomniti, da ni nobenih obtežilnih okoliščin, ker ni umora niti storilec. Predsednik senata sam je ironično pripomnil, da se je Borovnjak sam ustrelil. Oba obtoženca sta bila nato po kratkem posvetovanju senata obsojena vsak na 9 let težke ječe, poostrene s trdim ležiščem in postom vsakih 14 dni, a vsakega 27. septembra, t. j. na dan umora, s temnico in trdim ležiščem. Vračuna se obema preiskovalni zapor od marca 1. l.

Maribor, 8. junija

Prekmurski umor zaradi 200 Din

Danes se je vršila pred mariborsko poroto druga razprava radi umora. Tudi ta zločin je iz Prekmurja in tipičen. Obtožena sta Ivan Cahuk, evangeličan, pos. v Gorici pri M. Soboti, in njegov 17letni sin Kalmán Cahuk radi umora Žuže Šaveljeve, poročene Rošker.

Žuža Šavelj je gospodinja pri vdovcu in posestniku Francu Balirju v Gorici, ker jo je njen mož Anton Rošker zapustil. Nekeč je obdolžila Kalmána Cahuka, da je ukradel Din 200. To obdolžitev je morala plačati z življenjem.

Ko je dne 9. novembra 1926 odšel Franc Balir na delo v opekarno v Pucenec, sta prišla okrog 8. Ivan Cahuk in njegov sin Kalmán Cahuk mimo Balirjeve hiše. Po oriznanju mladega Kalmána Cahuka je šel njegov oče Ivan Cahuk v hišo, sinu pa je naročil naj pazi, če bo kdaj prišel, in naj tedaj močno zakaslija. Čez kakih 5 minut je prišel Ivan Cahuk iz sobe: imel je v rokah nekaj krožnikov, kozarcev, kos črnega platna in krvavo sekirko.

Sin bi moral sekirko skriti in jo zakopati v gozdu, česar pa fant ni hotel storiti, ampak jo je zanesel nazaj v kuhinjo ter zbežal domov. Kmalu za njim je prišel tudi oče in mu zapovedal, da mora biti tiho, za kar dobi obloko, gamaše in čevlje, ko pa bo odrasel, se posestvo. Oče je še povedal, da je umoril Žužo, ker jih je obdolžila tatvine 200 Din. S sekirko jo je udaril parkrat po glavi.

Popoldne so našli Šaveljevo pri postelji na tleh pod kupom slame, mrtvo in vso okrvavljeno. Preiskava je bila zelo težavna, ker ni bilo mogoče sumiti neznanih storilcev. Cahukovi pa so dolžili na prav ratiunan način druge, zlasti Franceta Slaviča in Matijo Brleza. Obtožba pa trdi, da je krivda obeh obtožencev nedvomno dokazana na podlagi priznanja soudeležencega Kalmána Cahuka, čeprav stari Ivan Cahuk trdovratno zanika krivdo. Obtožen je tudi navajanja h krivemu pričevanju in hudodelstva obrekovanja.

Stavljena so bila 3 vprašanja: glede Ivana Cahuka na umor, glede Kalmána Cahuka na glede direktno sodelovanje pri umoru ter glede hudodelstva obrekovanja. Ko so se porotniki prvič vrnil, so sporočili, da so se glede Ivana Cahuka izrekli za glavno vprašanje z 8 ne in 4 da, pač pa so vprašanje glede Kalmána Cahuka radi direktno sodelovanje potrdili z 9 da in samo s 3 ne. Sodni dvor je nato porotnike opozoril, da si na ta način pravdoreka nasprotujeta. Porotniki so se vrnili k ponovnemu posvetovanju ter nato glede Kalmána Cahuka vprašanje soglasno zanimali. Ta izrek je

Dražba

stoječe trave za prvo košnjo se bo vršila v soboto, 11 junija 1927 v konkurzni zadevi Antona Steinerja. Travniki ležijo v Mestnem logu. Interesenti se snidejo ob 2. pop. na Opekarski cesti št. 31.

tako sodni dvor kakor tudi avditorij preseneti. Soglasno pa so pri obeh potrdili, da sta kriva obrekovanja, ker sta dolžila tega umora druge. Po kratkem posvetovanju je sodni dvor razglasil sodbo, ki se glasi za Ivana Cahuka na dve leti težke ječe, za Kalmána Cahuka pa na 16 mesecev težke ječe.

Novo mesto, 8. junija

Sleparija s ponarejeno zadolžnico

Razprava proti Ani Czararjevi je trajala preko polnoči. Porotnikom je bilo stavljeno dveh vprašanj: 1. glede hudodelstva goljufije 2. glede hudodelstva prigovarjanja h krivemu pričevanju. Porotniki so prvo vprašanje potrdili z 11 glasovi, drugo pa z 9 glasovi zanimali. Sodba se glasi za Ano leto ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem.

Novo mesto, 8. junija

Mož, ki je ženi prerezal vrat

Danes se je pred novomeško poroto zagovarjal France Koklič, rojen 1895, v Birci vasi, bivši železniški čuvaj v Uršnih selih, radi umora svoje žene Ane, ki ji je dne 28. aprila 1927 prerezal vrat. Obtožnica opisuje krvavo dejanje v glavnem takole:

Letos 29. aprila popoldne je kajzarica Jožeta Čederč v gozdu »Kapsove Laze« pri Uršnih selih nabirala robidovje ter našla v neki dolinici blizu železniške črtnice žensko truplo. Poklicala je železniškega čuvalja Franceta Dolinarja, ki je takoj ugotovil, da ima ženska prerezan vrat ter je v njej spoznal ženo svojega tovariša Franceta Kokliča. Obvestil je orožništvo in na lice mesta se je podala policija, ki je ugotovila umor. Ker so se na mestu kjer so našli truplo, dognali sledovi obupnega boja ter je v bližini ležal nož Franceta Kokliča, ki je že 28. aprila zjutraj izginil, je bilo takoj izven dvoma, da je Ano Kokličevo umoril lastni mož.

Dne 30. aprila so morilca izsledili orožniki na Medicovem kozolcu v Gornji Strazi. Po kratkem begu se je vdal in priznal zločin. Navedel je, da se je v zakonu, ki ga je z Ano sklenil letos 5. februarja, hitro razčaral, ker da mu je žena neprestano dajala povod za ljubosumnost in ji je zadnje čase večkrat povedal v obraz, da bo kmalu njo in sebe. Dne 28. aprila jo je oovabil s seboj oo bližnjici proti čuvajnici in je zahteval od žene pismo, ki ga je dobila od nekega orožnika. Žena je zatrdjevala, da pisma sploh ni dobila. V razburjenju je mož prijel ženo z eno roko za tilnik, z drugo pa je izvelk nož, ga odprl in ženi prerezal vrat. Ko je uvidel svoj krvavi čin, je zbežal najprej domov, nato pa je begal po strahali okolici ter iskati prilike, da si sam konča življenje. Ko je ravno hotel obračunati s seboj, so ga izsledili orožniki.

Obtoženec, ki je doslej priznaval, da je premišljeno umoril svojo ženo, je danes svoj zagovor spremenil ter trdi, da je ni namenoma umoril. Zagovarja se tudi, da je storil čin v trenutni zmedenosti in iz ljubosumnosti. Obtoženec nudi zelo simpatičen vtis. Priče ga slikajo kot dobrega in poštenega človeka, dočim označujejo umorjeno ženo za skrajno lahkotnico.

Porotnikom so bila stavljena tri vprašanja: 1. na umor. 2. na uboj in 3. ali je izvršil dejanje v zmedenosti. Porotniki so potrdili drugo vprašanje soglasno, prvo in tretje pa zanimali in je bil Koklič obsojen radi uboja na tri in pol leta težke ječe. Senatu ter predsedoval sodni svetnik dr. Hravotant pa sta bila sodni svetnik dr. Hravotant in sodni svetnik dr. Dolenc. Tožbo je zastopal namestnik državnega pravdnika Kovač. Obtoženca pa je zagovarjal dr. Česnik. Obtoženec je kazen sprejel. S tem je zasedanje novomeške porote zaključeno.

Preklic

Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih kdorkoli napravil brez moje vednosti.

Obenem izjavljam javnosti, da Stanko Pahor ni pri meni uslužben.

882 FANI HVALA, cvetličarna Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Smrekovo škorjo

letošnjo zdravo celo in mleto za takojšnjo in poznejšo dobavo vagonne množine

se kupi

ter prosi najnižje ponudbe franko vagon nakladalne postaje pod »Smrekovo škorjo« na oglasni oddelček »JUTRA«.

Kot prvo pomoč pri obolenju prašičev ter zadržanje rdečice se je izkazal v nešteti slučajih kot edino uspešno zdravilo

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev.

To vedno učinkovito aleopatično sredstvo, odtati prebavila in odvrja iz njih kušne bacile. Pospešuje tek in rejo zdravim živalim ter pri obolenih, pravčasno uporabljen, zadržati rdečico. — Proveden rejce imaj ta prašek vedno doma! — 1 zavoje 12 Din, 10 zavojev 100 Din, preprodajalc poseben popust. Če se polije denar naprej, poštnine prosto — sicer po povzetju. Izdeluje in razpšlja s natančnim navodilom samo

Lekarna Mr. Stanko Hočevar — Vrhnika št. 98. V zalogi vsa druga zdravila

Zahvala.

Ob težki izgubi naše nepozabne mamice, stare mamice, sestre, tete, gospe

Katarine Widmajer

smatramo za častno dolžnost, da se javno zahvalimo vsem, ki so kolidkoličilo pripomogli olajšati našo bol, bodisi v času njene dolgotrajne bolezni, bodisi pri pogrebu. Posebno zahvalo naj sprejmejo vsi darovalci krasnih šopkov in vencev. Pt. pevskemu društvu »Merkurju« za ganljive žalostinke ter vsem prijateljem in znancem, ki so lo spremlili na zadnji poti.

Ljubljana, 9. junija 1927.

Zalujoča rodbina: WIDMAYER.

†

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem pretresujočo vest, da je naš nad vse ljubljani sin, brat, bratranec in nečak

Miro Schuschei

danes 7. junija v 20. letu in najlepšem cvetu svoje mladosti po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti bogrvdano v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega in nepozabnega pokojnika se bo vršil dne 10. junija ob pol 5. uri popoldne iz tukajšnje javne bolnice na mestno pokopališče v Brežicah.

Molimo za njega.

Brežice dne 7. junija 1927.

Zaluoja starši: Alojzij in Alojzija, Traute, Meli Isi, sestre, Rodbine: Maks Deisinger, Franc Deisinger, Lea Stayer, Minka Čern, Lili Pellegrini, roj. Deisinger, Fany de Schiava, Christine Jankovič in ostali sorodniki.

Zahvala

ob priliki nenadne izgube našega sinčka

BORISA

vsem, ki so v teh težkih trenotkih izkazali svoje sožalje vsem, vsem darovalcem lepim vencev in vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni botru g. Antonu Tonecju, ki je z očetovsko nežnostjo in ljubeznijo preskrbel prevoz dragrega Borisa iz Zagreba v Ljubljano; dalje učiteljskemu zboru osnovne šole na Vrtači kakor vsem učencem za krasno zadnje spremstvo, g. katehetu za prisrčne poslovične besede ob odprtem grobu, součencem za nežno pesem žalostinko in Sokoličem Ljubljanskega Sokola za častno spremstvo in lep pozdrav na zadnji poti

Rodbina dr. Janko Berce.

Ljubljanska kreditna banka

Dolniška glavnic
Din 50.000.000—
Rezervni zaklad okoli
Din 10.000.000—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA
PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Prevalje, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Solit, Tret.

Brzojavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413,
502 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

